

Nr 139.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 26 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—7:o.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

B. v. Stockenström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet von Stockenström, anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av kronoegendomar och lägenheter från sådana egendomar, vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande:

1:o.

Tuna bergslags allmänning i Tuna och Tunabergs socknar av Södermanlands län uppläts genom bergskollegii utslag den 5 juli 1757 till del-

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 1 saml. 112 häft. (Nr 139.)

1

*Kronoparken
Tunaberg i
Söderman-
lands län.*

ägarna i Tunabergs kopparverk med nyttjanderätt så länge verket upprätthölls och på bergsvis dreves samt skogsunderstödet behövdes.

Sedan arbetet vid kopparverket under 1890-talet i huvudsak upphört, sökte Kungl. Maj:t och kronan genom rättegång återvinna nyttjanderätten till allmanningen. Genom Kungl. Maj:ts dom den 19 mars 1908 blev emellertid kronans talan ogillad. I proposition nr 74 till 1927 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att kronan finge med ägaren av Tunabergs kopparverk träffa avtal om upplåtande till kronan av den rätt, kopparverket kunde hava till allmanningen.

Sedan riksdagen i skrivelse den 6 maj 1927, nr 155, bifallit förenämnda proposition, överlät ägaren av Tunabergs kopparverk genom ett den 4 augusti 1927 träffat avtal kopparverkets rätt till allmanningen till kronan.

Sedermera har Kungl. Maj:t i skrivelse den 16 mars 1928 förordnat, att samtliga under allmanningen hörande fastigheter med undantag av vissa lägenheter, som då låge under försäljning, skulle utgöra en kronopark med benämning Tunaberg.

Sedan fråga uppstått om försäljning av vissa lägenheter under nämnda kronopark, vilka ansetts icke vara behövliga för skötseln av kronoparken, nämligen *dels* torpen Ytterbostugan och Skarastugan, *dels ock* lägenheterna Gölstugan med Erikslund, Överbostugan med Nystugan och Enstaka, Hökhult, Koviksstugan, Bråten samt Lilla Skara, har domänintendenten med biträde av uppskattningsmän och vederbörande jägmästare år 1931 upprättat förslag till försäljning med saluvärdering av nämnda fastigheter.

Detta ärende har domänstyrelsen med skrivelse den 23 december 1931 underställt Kungl. Maj:ts prövning, och har styrelsen därvid överlämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland av distriktslantmätaren G. Wilén upprättade kartor och beskrivningar över samtliga ifrågavarande områden.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Av de till försäljning ifrågasatta lägenheterna utgör torpet Skarastugan en särskild fastighet, Skarastugan 1¹. Beträffande fastighetsförhållandena vid torpet Ytterbostugan lämnas redogörelse i det följande. Övriga lägenheter hava genom avstyckning avskilts från respektive stamfastigheter sålunda:

från 2^{7/64} mantal Långbro nr 1 (Långbro 1¹):

Gölstugan, litt. Dc,
Nystugan, litt. Dt,
Överbostugan, litt. Du,
Enstaka, litt. Dy;

från 15^{1/10} mantal Kungshamn nr 1 (Kungshamn 1¹):

Hökhult, litt. EE,
Koviksstugan, litt. EF,
Bråten, litt. Ec och litt. Ef,
Lilla Skara, litt. Eb.

Samtliga lägenheter äro avsedda att försäljas med äganderätt såsom jordbruksegnahemslägenheter, lägenheterna Skarastugan, Gölstugan med Erikslund, Överbostugan med Nystugan och Enstaka, Hökhult, Koviksstugan och Bråten med Ytterbostugan med hembud till vederbörande arrendatorer enligt 9 § förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. samt Lilla Skara enligt 13 § samma förordning. Upplåtelse med åborätt har uppskattningsnämnden ansett icke böra ifrågakomma.

Rörande de ifrågasatta försäljningarna av de särskilda lägenheterna inhämtas av handlingarna i ärendet bland annat följande.

Skarastugan.

Den 12 februari 1926 förordnade Kungl. Maj:t, att torpet skulle försäljas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med en areal av 25,10 hektar och ett saluvärde av 8,000 kronor. Med anledning av en av brukaren av torpet gjord framställning om fortsatt arrende av torpet prövade domänstyrelsen, enligt skrivelse till länsstyrelsen i Södermanlands län den 15 april 1926, med stöd av bestämmelserna i mom. 10 av sistnämnda kungörelse skäligt bestämma, att torpet skulle tillsvidare för skogsväsendets räkning genom vederbörande överjägmästares försorg till dåvarande brukaren, f. båtsmannen J. H. Broberg, utarrenderas.

Salulotten, som är belägen cirka 17 kilometer från Nyköping, omfattar enligt avmätningshandlingarna följande areal:

Tomt och åker	2,0490 hektar
Avrösningsjord	23,6210 »

Summa 25,6700 hektar.

Byggnaderna utgöras av ett gammalt boningshus i hjälpligt skick jämte ladugård med loge samt vedbod och svinhus i fallfärdigt skick. Av den till lotten hörande avrösningsjorden utgöras omkring 14 hektar av produktiv skogsmark och 9 hektar av impediment. Virkesförrådet är beräknat till 1,092 kubikmeter. Lägenheten är, med en i arrendekontraktet angiven areal av 1,90 hektar åker och tomt, för tiden intill den 14 mars 1932 mot en årlig avgäld av 100 kronor utarrenderad till förenämnde J. H. Broberg, som i omkring 50 år innehaft lägenheten. För tiden 14 mars 1932—14 mars 1933 är lägenheten utarrenderad till dennes son, K. M. Broberg, mot en årlig avgäld av 130 kronor.

Uppskattningsnämnden har värderat lotten till 3,800 kronor.

Domänstyrelsen har ansett det nu föreslagna saluvärdet, vid en skälig värdesättning av virkesförrådet samt med hänsyn till lägenhetens svaga byggnadsbestånd, böra godtagas vid försäljning av lägenheten såsom jordbruksegnahem.

Arrendatorn K. M. Broberg har förklarat sig villig köpa lägenheten till ett pris av 3,800 kronor. K. M. Broberg är efter den 14 mars 1932 berättigad till hembud å lägenheten.

Gölstugan med Erikslund.

Arealen av salulotten utgör enligt avstyckningshandlingarna:

Tomt och åker	3,4390 hektar
Avrösningsjord	15,8810 »

Summa 19,3200 hektar.

Salulotten är belägen 13 kilometer från Nyköping. Samtliga byggnader vid lägenheten — boningshus, ladugård med loge m. m., vedbod och

svinhus samt källare — äro gamla och otidsenliga. Av den till salulotten hörande avrösningsjorden utgöra omkring 10 hektar produktiv skogsmark och 6 hektar impediment. Virkesförrådet är 727 kubikmeter. Salulottens inägojord motsvarar i huvudsak lägenheten Gölstugan. Den är tillsammans med en del av torpet Enstaka — med en angiven sammanlagd areal av 0.35 hektar tomt, 6.47 hektar åker och 0.19 hektar gärdesbackar och impediment eller i allt 7.01 hektar — för tiden 14 mars 1931—14 mars 1933 utarrenderad till Anders Johan Nilsson mot en årlig avgäld av 135 kronor. Därför ingår i salulotten en mindre lägenhet, Erikslund, som omfattar 0.65 hektar tomt och åker med stuga och ladugård i bristfälligt skick, för närvarande använd såsom gratialistbostad.

Uppskattningsnämnden har värderat lotten till 4,000 kronor.

Arrendatorn Nilsson har förklarat sig villig inköpa salulotten till ett pris av 4,000 kronor.

Domänstyrelsen har funnit det föreslagna priset skäligt. Nuvarande innehavaren av lägenheten Gölstugan, förenämnde Nilsson, vars svärfader arrenderat lägenheten under tiden 1910—1931, vore berättigad till hembud å salulotten.

Överbostugan, Nystugan och Enstaka.

Lägenheterna Överbostugan, Nystugan och Enstaka innehålla enligt avstyckningshandlingarna följande areal i hektar:

	Tomt och åker	Avrösningsjord	Summa
Överbostugan	6.9840	17.2160	24.2000
Nystugan	1.5690	13.3410	14.9100
Enstaka	5.2050	19.4450	24.7500
	Summa 13.8580	50.0020	63.8600.

Överbostugan är bebyggd med boningshus, gammalt och otidsenligt, bod i tämligen gott skick samt ladugård med loge, källare, svinhus och vedbod i knappt medelmåttigt skick. Vid Nystugan finnas boningshus, bod, ladugård med loge samt källare, alla gamla och förfallna. Lägenheten Enstaka är obebyggd. Lägenheterna äro belägna cirka 14 kilometer från Nyköping. Av den till lägenheterna hörande avrösningsjorden, 50 hektar, utgöras omkring 30 hektar av produktiv skogsmark. Virkesförrådet utgör 2,740 kubikmeter. Överbostugan med Nystugan (med undantag av byggnaderna samt potatisland) samt en del av Enstaka är — med en angiven areal av 0.35 hektar tomt, 7.25 hektar åker, 2.51 hektar utlagd åker, 2.47 hektar hagmark och 0.33 hektar impediment eller i allt 12.91 hektar — för tiden 14 mars 1930—14 mars 1933 utarrenderad till Klas Gunnar Nilsson, som arrenderat lägenheten Överbostugan med del av Enstaka sedan den 14 mars 1927, mot en årlig avgäld av 290 kronor. Domänstyrelsen har år 1924 medgivit, att byggnaderna vid Nystugan jämte ett potatisland finge tills vidare utan avgift disponeras av änkan Augusta Nyberg, som bebott torpet i 40 år. Hon har numera avflyttat från lägenheten.

Uppskattningsnämnden har värderat lägenheterna sålunda:

Överbostugan	kronor 6 900
Nystugan	» 3 800
Enstaka	» 4,450
	Summa kronor 15,150,

som avjämnats till 15,000 kronor.

Arrendatorn K. G. Nilsson har förklarat sig villig köpa salulotten till ett pris av 15,000 kronor.

Domänstyrelsen, som ansett den förordade sammanslagningen av de tre lägenheterna till en jordbruksegnahemslägenhet lämplig, har funnit det av nämnden föreslagna priset skäligt med hänsyn till lägenheternas dåliga byggnader och delvis svaga jord. Nuvarande brukaren, K. G. Nilsson, vore, då han ännu icke innehaft arrendelägenheten i tio år, enligt gällande bestämmelser icke berättigad att erhålla hembud å salulotten. Uppskattningsnämnden hade förordat hembud till honom och hade till stöd därför anfört, att Nilsson väl hävdade arrendelägenheten, att han genom träget arbete förbättrat densamma, samt att han hade goda förutsättningar att genomföra köpet av salulotten. *Domänstyrelsen* tillstyrkte på anförda skäl, att arrendatorn erhöles hembud å lägenheten.

Hökhult.

Enligt avstyckningshandlingarna utgör arealen av salulotten:

Tomt och åker	2.9270	hektar
Äng	0.3740	»
Avrösningsjord och vattenområde	40.1390	»
	<u>Summa 43.4400</u>	hektar,

varav 10.5000 hektar vatten.

Salulotten är belägen cirka 16 kilometer från Nyköping. Samtliga byggnader, boningshus, ladugård med loge, källare, bod och svinhus, äro i knappt medelgott skick. Av den till lägenheten hörande avrösningsjorden äro omkring 14 hektar produktiv skogsmark. Virkesförrådet å lägenheten utgör 1,504 kubikmeter. Lägenheten är, med en angiven areal av 2.66 hektar åker och 0.07 hektar impediment, för tiden 14 mars 1930—14 mars 1933 utarrenderad mot en årlig avgäld av 110 kronor till Erik Hilmer Eriksson, som innehaft lägenheten sedan 1920.

Uppskattningsnämnden har värderat salulotten till 4,400 kronor, till vilket pris arrendatorn Eriksson förklarat sig villig förvärva densamma.

Domänstyrelsen har funnit det föreslagna priset skäligt. Eriksson vore berättigad till hembud å lägenheten.

Koviksstugan.

Arealen av salulotten utgör enligt avstyckningshandlingarna:

Tomt och åker	5.5350	hektar
Avrösningsjord	24.3250	»
	<u>Summa 29.8600</u>	hektar.

Salulotten är belägen cirka 16 kilometer från Nyköping. Å lägenheten finnas två boningshus, varav ett nytt i gott skick, samt ladugård, loge, redskapshus, källare m. m. Samtliga ekonomihus äro i gott skick. Av den till salulotten hörande avrösningsjorden utgöras omkring 16 hektar av produktiv skogsmark. Virkesförrådet är 976 kubikmeter. Lägenheten är — med en angiven areal av 1.20 hektar tomt, 5.33 hektar åker och 0.10 hektar impediment eller i allt 6.63 hektar — för tiden 14 mars 1930—14 mars 1933 utarrenderad mot en årlig avgäld av 180 kronor till Gustaf Adolf Johanson, som brukat lägenheten sedan år 1908.

Uppskattningsnämnden har värderat salulotten till 6,450 kronor, till vilket pris arrendatorn Johanson förklarat sig villig inköpa densamma.

Domänstyrelsen har funnit det föreslagna priset skäligt. Johanson vore berättigad till hembud å lägenheten.

Lilla Skara.

Salulotten innehåller enligt avstyckningshandlingarna följande areal:

Tomt och åker	6.6370 hektar
Avrösningsjord	27.6030 »
	Summa 34.2400 hektar.

Salulotten är belägen cirka 17 kilometer från Nyköping. Vid lägenheten finnas boningshus, ladugård med loge, svinhus, bodbyggnad och källare, samtliga byggnader i gott skick. Av den till salulotten hörande avrösningsjorden utgöra omkring 18 hektar produktiv skogsmark. Virkesförrådet är 1,232 kubikmeter. Lägenheten är, med en angiven areal av 6.40 hektar tomt och åker samt 1.43 hektar gärdesbackar och impediment, för tiden 14 mars 1930—14 mars 1933 utarrenderad mot en årlig avgäld av 210 kronor till Isak Viktor Eriksson, som arrenderat lägenheten sedan år 1900.

Uppskattningsnämnden har värderat lotten till 7,700 kronor. Arrendatorn Eriksson, som vore berättigad till hembud å lägenheten, önskade icke inköpa densamma.

Domänstyrelsen, som funnit det åsatta saluvärdet skäligt, har ansett, att lotten borde försälas enligt 13 § förordningen nr 176/1929.

Bråten och Ytterbostugan.

Den 9 oktober 1925 förordnade Kungl. Maj:t, att torpet Ytterbostugan (hemskiftet) skulle efter ägostyckning försälas med en areal av 6.40 hektar och ett saluvärde av 3,600 kronor enligt de i Kungl. Maj:ts brev den 29 maj 1874 stadgade grunder. Fastigheten ägostyckades år 1926, varigenom uppkommo två fastigheter, nämligen Ytterbostugan nr 1 litt. A (hemskiftet) och Ytterbostugan nr 1 litt. B (utskiftet). Den senare fastigheten angränsar torpet Bråten. Sedan den förra fastigheten två gånger utbjudits å auktion med ett på grund av verkställd utstämpling av skog till 1,830 kronor nedsatt saluvärde utan att antagligt anbud avgivits, förordnade Kungl. Maj:t den 28 oktober 1927, att med försäljningen av samma fastighet skulle tills vidare anstå.

Salulotterna äro belägna cirka 18 kilometer från Nyköping. Ytterbostugan, som uteslutande omfattar avrösningsjord, innehåller enligt ägostyckningshandlingarna:

litt. A (hemskiftet)	6.5645 hektar
» B (utskiftet)	17.4810 »

Lägenheten Bråten, som åren 1930 och 1931 avstyckats från ¹⁵/₁₆ mantal Kungshamn nr 1, innehåller följande areal i hektar:

	Kungshamn litt. Ec	Kungshamn litt. Ef	Summa
Tomt och åker	5.9760	—	5.9760
Avrösningsjord	16.6340	0.9400	17.5740
	Summa 22.6100	0.9400	23.5500.

Kungshamn litt. Ef utgör en del av lägenheten Bråten, som från början undantagits såsom upplagsplats för kronoparkens behov, men som numera ansetts icke erfordras för detta ändamål. Av avstyckningshandlingarna framgår, att vederbörande förrättningsman ansett skogsmarkstildelningen till lägenheten Bråten för knapp och i anslutning härtill förutsatt, att lägenheten skulle sambrukas med Ytterbostugan litt. B.

Areal samt virkesförråd för fastigheterna Ytterbostugan och Bråten utgöra:

	Tomt och åker hektar	Avrösningsjord hektar	Därav produktiv skogsmark hektar	Virkesförråd kbm.
Ytterbostugan litt. A	—	6.5645	4	156
» » B	—	17.4810	7	1,070
Bråten	5.9760	17.5740	7	1,020
Summa	5.9760	41.6195	18	2,246.

Lägenheten Bråten har följande åbyggnader, nämligen boningshus, ladugård med loge, bod, svinhus och vedbod. Boningshuset anges vara i mindre gott, ladugården i dåligt samt övriga hus i gott eller hjälpligt skick. Lägenheten är för tiden 14 mars 1930—14 mars 1933 — med en angiven areal av 6.11 hektar åker, 1.02 hektar äng och 0.39 hektar gärdesbackar och betesmark eller i allt 7.52 hektar — mot en årlig avgäld av 180 kronor utarrenderad till Karl Otto Andersson, som dessförinnan icke varit bosatt å torpet.

Uppskattningsnämnden har värderat lägenheten Bråten (Kungshamn nr 1 litt. Ec och litt. Ef) jämte Ytterbostugans båda lotter sålunda:

Bråten Kungshamn nr 1 litt. Ec	5,250 kronor
» » » » » Ef	1,350 »
Ytterbostugan nr 1 litt. B (utskiftet)	3,400 »
» » » » » A (hemsiftet)	540 »

Summa saluvärde 10,540 kronor.

Nämnden har med hänsyn till bland annat lägenheten Bråtens ringa skogsmarkstilldelning tillstyrkt försäljning av nyssnämnda fastigheter i en lott. Hembuds rätt enligt meranämnda försäljningsföreläggelse icke. Nämnden har emellertid livligt förordat hembud av fastigheterna till arrendatorn Andersson, när denne, som genom arbetsamhet och sparsamhet förskaffat sin familj en god ekonomisk ställning, gjort sig förtjänt av stöd från det allmännas sida samt ägde förutsättningar att genomföra köpet.

Andersson har förklarat sig villig att inköpa fastigheterna till av nämnden åsatt pris.

Domänstyrelsen, som funnit det föreslagna saluvärdet, 10,540 kronor, skäligt, har på av nämnden anförda skäl och med hänsyn till önskvärdheten av att försälja ifrågavarande mindre lägenheter för sin del tillstyrkt försäljning av nämnda fastigheter såsom en lägenhet enligt 9 § meranämnda förordning med hembud till arrendatorn K. O. Andersson.

Domänstyrelsen har i likhet med uppskattningsnämnden avstyrkt, att överlåtelse av äganderätten till förevarande lägenheter förenades med särskilda villkor angående deras användning eller om rätt för kronan att köpa dem åter. Därest så likväl skulle ske, borde de angivna saluvärdena reduceras med 15 procent.

Med stöd av Kungl. Maj:ts brev den 28 september 1917 hade domänstyrelsen den 24 oktober 1917 med Närkevarns bruks aktiebolag upprättat kontrakt rörande upplåtelse till bolaget av nyttjanderätt till mark, tillhörande bland annat de nu förevarande salulotterna Gölstugan med Erikslund, Lilla Skara och Bråten med Ytterbostugan, för anläggning av de-

cauvillejärnväg. Nämnda bolags rättigheter och skyldigheter enligt sagda kontrakt hade numera övertagits av Tunabergs trävaruaktiebolag. Ifrågavarande kontrakt gällde för ett år i sänder med sex månaders uppsägningstid, dock att från kronans sida kontraktet icke finge uppsägas att upphöra före utgången av tjugo år från upplåtelseidens början den 14 mars 1917.

Domänstyrelsen har härefter i skrivelse den 8 februari 1932 anmält, att vid den storm, som inträffade den 1 februari 1932, skog i avsevärd omfattning fällts å förenämnda salulotter. Uppskattning av mängden eller värdet av det stormfällda virket eller av dess fördelning å salulotterna vore ännu ej verkställd. Vederbörande spekulanter å salulotterna Skarastugan, Gölstugan med Erikslund, Överbostugan med Nystugan och Enstaka, Hökhult, Koviksstugan och Bråten med Ytterbostugan hade, enligt vad styrelsen vidare upplyst, förklarat sig villiga att inköpa respektive lotter med numera befintlig ståndsskog till förenämnda saluvärden minskade med värdet av den stormfällda skogen enligt vid värderingen av lägenheterna tillämpade grunder.

*Departements-
chefen.*

För egen del biträder jag förevarande försäljningsförslag sådant det tillstyrkts av domänstyrelsen. Ärendet torde lämpligen bära i sin helhet underställas riksdagens prövning. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoparken Tunaberg i Tuna och Tunabergs socknar av Södermanlands län må med av uppskattningsnämnden angivna arealer enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas följande lägenheter, nämligen

dels Skarastugan med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för K. M. Broberg, med ett saluvärde av 3,800 kronor,

dels Gölstugan med Erikslund med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Anders Johan Nilsson, med ett saluvärde av 4,000 kronor,

dels Överbostugan med Nystugan och Enstaka med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Klas Gunnar Nilsson, med ett saluvärde av 15,000 kronor,

dels Hökhult med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Erik Hilmer Eriksson, med ett saluvärde av 4,400 kronor,

dels Koviksstugan med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Gustaf Adolf Johanson, med ett saluvärde av 6,450 kronor,

dels Lilla Skara enligt 13 § i förordningen med ett saluvärde av 7,700 kronor,

dels ock Bråten med Ytterbostugan med hembuds-
rätt enligt 9 § i förordningen för Karl Otto Anders-
son, med ett saluvärde av 10,540 kronor;

ägande domänstyrelsen att verkställa den jämkning
av saluvärdena, som må föranledas av genom storm-
fällning förorsakad minskning av lägenheternas vir-
kesförråd;

och skall vid försäljningarna därjämte iakttagas,
att lägenheterna överlåtas i det skick, vari de på
grund av bestämmelserna i om dem gällande arren-
dekontrakt skola av vederbörande arrendatorer över-
lämnas, *att* lägenheterna må tillträdas den 14 mars
1933, *att*, beträffande lägenheterna Gölstugan med
Erikslund, Lilla Skara och Bråten med Ytter-
bostugan, köparna skola vara skyldiga att utan ersät-
tning tåla skada och intrång, som förorsakas lä-
genheterna genom upplåtelsen jämlikt omförmälda
kontrakt den 24 oktober 1917 av nyttjanderätt till
mark för anläggning av decauvillejärnväg, *samt att*,
beträffande lägenheterna Gölstugan med Erikslund
samt Överbostugan med Nystugan och Enstaka, kö-
parna skola vara skyldiga att utan ersättning tåla
skada och intrång å lägenheterna genom den över lä-
genheterna framdragna elektriska ledningen.

2:o.

I proposition den 16 mars 1928, nr 210, punkt 21, föreslog Kungl. Maj:t
i enlighet med domänstyrelsens i skrivelse den 14 januari 1928 gjorda
hemställan riksdagen medgiva, att, sedan kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Blö-
tan nr 2 Storegård i Södra Sandsjö socken av Kronobergs län blivit ge-
nom vederbörlig lantmäteriförrättning fördelad i fem å en ärendet bilagd
rågångskarta över kronoegendomen med litt. A, D + G, E, H och F be-
tecknade lotter,

*Blötan nr 2
Storegård i
Kronobergs
län.*

lotten litt. A måtte försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande
under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade grunder, med tillträdesrätt
för köpare den 14 mars 1929;

lotten litt. D + G måtte försäljas *antingen* till egendomens dåvarande
arrendator, A. Kron, för en köpeskilling av 34,070 kronor att erläggas
med en sjättedel vid tillträdet den 14 mars 1929 och med en sjättedel den
14 mars varje av nästföljande fem år samt i övrigt på i propositionen när-
mare angivna villkor, *eller*, därest bemälde Kron icke begagnade sig av
omförmälda medgivande att förvärva ägolotten, å offentlig auktion till
den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor,
med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1929; samt

lotterna litt. E, H och F måtte var för sig försälas enligt då gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Lotterna innehöllo följande arealer och hade åsatts följande saluvärden.

Områdenas namn	Litt å båda kartorna	Areal i hektar					Saluvärde, kronor	
		åker	ängs- o. odlad mark	avrösningsjord	impediment	summa	summa	därav för växande skog
Huvudgården	D + G	22.345	14.991	18.349	0.70	56.338	34,069.91	12,538.58
Näset.....	E	2.206	1.11	11.698	0.17	15,179	5,846.42	3,585.98
Mörkehult	H	3.09	0.922	4.466	—	8.478	2,461.15	912.65
Ekelund eller Ekedal ...	F	0.661	0.52	1.00	0.045	2.226	1,166.10	366.10
Sjömilla	A	1.59	0.50	2.44	0.026	4.556	1,706.83	850.03

I en inom riksdagen väckt motion, II: 523, hemställdes, att förenämnda lägenhet litt. A eller Sjömilla måtte med tillägg av avrösningsjord så att hela lägenheten erhöles en sammanlagd areal av cirka 12.5 hektar försälas med förköpsrätt för Per Johansson, Stockaryd, samt att huvudgården måtte försälas med ett av vederbörande uppskattningsnämnd föreslaget område.

I utlåtande nr 68/1928 anförde jordbruksutskottet följande.

Det område, som motionären ansett böra tilläggas Sjömilla, torde utgöra samma utmarksområde, som uppskattningsmännen föreslagit skulle läggas till Sjömilla, vilket område å förut angivna karta betecknats med litt. B, och med de gränser mot egendomen i övrigt, som utmärkts med en blyertslinje. Två av utskottets ledamöter, som besökt egendomen, hade i likhet med motionären funnit, att ifrågavarande område väl lämpade sig för odling och beteskultur. Då det område, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle tillföras Sjömilla, endast utgjorde 4.556 hektar, torde det med litt. B betecknade området kunna anses utgöra ett värdefullt tillskott, vilket skulle kunna möjliggöra bildandet av ett självständigt jordbruk. Utskottet funne därför, att skäl talade för att ifrågavarande område i enlighet med uppskattningsmännens och motionärens förslag tilldelades Sjömilla. Emellertid vore utskottet icke nu berett att taga ställning till förevarande spörsmål, särskilt som någon uppskattning av hela värdet av området litt. B ej blivit verkställd. Frågan om i vilken utsträckning mark borde tilldelas Sjömilla syntes utskottet därför böra bliva föremål för förnyad utredning. I sammanhang härmed torde även böra tagas under övervägande, huruvida, såsom motionären föreslagit, vid Sjömilla försäljning hembuds rätt borde tillerkännas Per Johansson, Stockaryd. Enligt utskottet meddelade upplysningar hade Johanssons fader under 22 år på arrende innehaft huvudgården. Vid faderns frånfälle hade Johansson varit minderårig och kunde på grund härav ej övertaga arrendet. Han hade emellertid sedermera under sex år innehaft tjänst å gården. Nu anförda omständigheter syntes utskottet tala för att hembuds rätt medgäves Johansson.

Därest Sjömilla erhöles den utsträckning uppskattningsmännen för-

ordat, torde det kunna ifrågasättas, huruvida ej jämväl huvudgårdens område borde bestämmas i enlighet med uppskattningsmännens förslag. Den ytterligare utredning i ärendet, som utskottet ansåge vara påkallad, torde därför jämväl böra omfatta frågan om vilket område, som lämpligen borde tilldelas huvudgården.

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning samt å den i ämnet väckta motionen II: 523 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa den ytterligare utredning, som påkallades med hänsyn till vad utskottet anfört, samt därefter för nästkommande riksdag framlägga förslag rörande nu ifrågavarande kronoegendoms försäljning.

I skrivelse den 29 maj 1928, nr 265, anmälde riksdagen, att riksdagen godkänt vad jordbruksutskottet sålunda föreslagit.

Den 29 juni 1928 anbefalldes Kungl. Maj:t domänstyrelsen att låta verkställa den ytterligare utredning beträffande egendomens disposition, som påkallades av jordbruksutskottets utlåtande, varefter domänstyrelsen uppdrog åt länsstyrelsen i Kronobergs län att föranstalta om nödig utredning i ärendet.

Med skrivelse den 30 januari 1931 har domänstyrelsen överlämnat den verkställda utredningen.

Av utredningen, som omfattar såväl ett av domänintendenten efter besiktning å egendomen den 9 oktober 1928 upprättat protokoll, som ock av vederbörande uppskattningsnämnd vid sammanträde den 27 augusti 1929 avgivet förslag till egendomens disposition med därtill hörande handlingar, däribland av distriktslantmätaren V. Söllscher år 1929 upprättad karta med beskrivning, skogsvärderingsinstrument ävensom yttranden av överjägmästaren i Smålands distrikt samt överlantmätaren i Kronobergs län, inhämtas, att uppskattningsnämnden så gott som helt anslutit sig till det av domänstyrelsen i förberörda skrivelse den 14 januari 1928 framlagda delningsförslaget.

Uppskattningsmännen, däribland även domänintendenten, som likvisst enligt vad som framgår av hans den 9 oktober 1928 avgivna yttrande till en början hyst en avvikande uppfattning, hava således ifråga om de till prövning föreliggande alternativen beträffande huvudgårdslottens ägo-innehav — området D + C eller området D + G — med frångående av sitt ursprungliga det förstnämnda alternativet omfattande förslag enats om de av domänstyrelsen föreslagna gränserna för huvudgårdslotten, varigenom denna skulle komma att utgöras av markområdet litt. D + G.

Överjägmästaren har ock i sitt i ärendet avgivna utlåtande uttalat sig för detta sista alternativ, vilket också vunnit *länsstyrelsens* gillande.

Uppskattningsmännen hava vidare ansett sig icke kunna biträda det i förberörda motion framlagda förslaget om en utvidgning av lägenheten Sjömillan genom tillägg av ett söder om lägenheten befintligt, med litt. B betecknat område.

Domänintendenten har på skäl, som närmare angivas i hans förberörda yttrande den 9 oktober 1928, på det bestämdaste avstyrkt en sådan utökning av lägenheten.

Endast därutinnan har en avvikelse ifråga om den förutvarande av domänstyrelsen framlagda dispositionsplanen skett, att lotten litt. H eller

Mörkehult i nu föreliggande dispositionsförslag tilldelats större skogsmarksareal. Denna förändring har föranletts av vissa utav *överlantmätaren i länet* från lanthöjningsareal synpunkt riktade erinringar mot lottens skogsmarkstilldelning.

Ett liknande påpekande från *överlantmätaren* beträffande den huvudgårdsslotten tilldelade skogsmarken har av uppskattningsmännen av skäl, som närmare framgå av instrumentet, ansetts icke böra föranleda till någon åtgärd.

De saluvärden, som förut varit åsatta föreslagna försäljningslotter, hava i förevarande dispositionsförslag undergått vissa jämkningar med anledning av dels nu rådande jordbrukskonjunkturer dels en enligt ändrade grunder verkställd beräkning av skogstillgången å lotterna. Till följd därav hava samtliga saluvärden minskats med undantag av saluvärdet å lotten litt. H eller Mörkehult, vilket saluvärde på grund av lottens utökning kommit att i någon mån höjas.

Innehavaren av lägenheten litt. H eller Mörkehult, Johan A. Gustafsson, har trots den gjorda förhöjningen i lägenhetens saluvärde förklarat sig villig att inköpa densamma. Arrendatorn av egendomen, A. Kron, liksom brukarna av lägenheten litt. E eller Näset, Sven Fransson, och lägenheten litt. F eller Ekelund, Frans Kron, hava jämväl förklarat sig vilja förvärva, A. Kron huvudgårdsslotten samt Fransson och Frans Kron respektive lägenheter.

Med anledning av förevarande utredning har *domänstyrelsen* funnit sig böra vidhålla sitt i skrivelsen den 14 januari 1928 framförda förslag till egendomens disposition, givetvis med de ändringar ifråga om de föreslagna försäljningslotternas arealer och saluvärden, som blivit en följd av den nu verkställda uppskattningsförrättningen.

Domänstyrelsen har vidare anfört följande.

Det av uppskattningsmännen föreslagna området för huvudgårdsslotten överensstämde med vad styrelsen i berört hänseende redan förut förordat och som enligt styrelsens uppfattning redan ur den synpunkten vore lämpligast, att huvudgårdsslotten därigenom erhöle en bättre arrondering.

I likhet med uppskattningsmännen ansåge styrelsen försäljningslotten Sjomillan böra begränsas till att omfatta allenast området litt. A. Lägenheten borde jämlikt 15 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas å auktion.

Därest en utvidgning av berörda lägenhet i enlighet med det av motionären väckta förslaget skulle av Kungl. Maj:t befinnas lämplig, komme lotten, enligt vad utredningen utvisade, att omfatta en areal av 11,5610 hektar, därav 1,5900 hektar åker, 0,5000 hektar äng, 9,2550 hektar avrösningsjord och 0,2160 hektar impediment. Lottens södra gräns hade å Söllschers karta angivits med en blyertslinje. Dess saluvärde beräknades till 6,039 kronor, därav 4,636 kronor för skog.

Då den av motionären ifrågasatta köparen till lägenheten författningens enligt icke torde kunna tillerkännas hembuds rätt, syntes i så fall jordbrukslägenheten litt. A + B böra utbjudas under hand jämlikt stadgande i 13 § i nämnda förordning.

Huvudgårdsslotten ansåge styrelsen böra hembjudas A. Kron, vilken sedan år 1916 innehaft egendomen på arrende och väl hävdad densamma.

Brukarna av försäljningslotterna litt. E eller Näset, F eller Ekelund och H eller Mörkehult vore såsom ägare av därå varande byggnader en-

ligt den vid första uppskattningstillfället gällande författning för upplåtande av egnahem redan hembudsberättigade och borde till följd därav även nu tillerkännas hembuds rätt å respektive områden jämlikt 9 §, andra stycket, i samma förordning.

Samtliga försäljningslotter, som å den i ärendet föreliggande kartan utmärkts med röda gränslinjer, borde upplåtas med full äganderätt och utan villkor om återköpsrätt för kronan.

Vad som återstode av egendomen sedan berörda försäljningar ägt rum, ansåge styrelsen böra bibehållas i statsverkets ägo för att förvaltas såsom kronopark.

Sedermera har domänstyrelsen i skrivelse den 15 september 1931 an-
fört, bland annat, följande.

Genom anmälan av domänintendenten i Kronobergs län hade domänstyrelsen erhållit kännedom om dels att huvudgårdens arrendator, förberedde A. Kron, i brev till domänintendenten förklarar sig icke kunna erlægga det för huvudgårdslotten fastställda saluvärdet samt uttalat sin önskan att fortfarande få arrendera densamma, dels att innehavarna av såväl lägenheterna litt. E eller Näset som litt. F eller Ekelund, respektive Sven Fransson och Frans Kron, den senare fader till huvudgårdens arrendator, icke längre vore i livet, varför de av dem brukade lägenheterna, vilkas byggnader tillhörde lägenhetshavarna, numera innehades, lägenheten litt. E av Sven Franssons son Emil Svensson och lägenheten litt. F av arrendator A. Kron, dels ock att dessa sistnämnda båda lägenhetshavare förklarar sig vilja till åsatta saluvärden förvärva lägenheterna.

Vid sådant förhållande och då det numera syntes styrelsen lämpligare att bibehålla huvudgårdslotten för förnyad utarrendering, enär för densamma även vid dess utbud å auktion rimligt försäljningspris icke under nu rådande lågkonjunktur kunde förväntas, finge styrelsen, med ändring av sin i förberörda skrivelse den 30 januari 1931 gjorda framställning, hemställa om bemyndigande att av ifrågavarande kronoegendom mot de i förberörda skrivelse angivna saluvärden och med tillträdesrätt den 14 mars 1932 försälja lotterna litt. A eller Sjömillan, litt. E eller Näset, litt. F eller Ekelund och litt. H eller Mörkehult enligt bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., lotten litt. A eller Sjömillan å offentlig auktion jämlikt 15 § i nyssnämnda förordning samt lotterna litt. E, F och H jämlikt 9 § andra stycket i samma förordning med rätt till hembud för Emil Svensson å lotten litt. E, för A. Kron å lotten litt. F och för Johan A. Gustafsson å lotten litt. H.

Inom jordbruksdepartementet har verkställts vissa utredningar i anledning av de förslag rörande egendomens disposition, som framställts inom jordbruksutskottet. Sålunda har inhämtats, att den i förutnämnda motion omförmälde Per Johansson ej önskar inköpa lägenheten Sjömillan, enär han numera förvärvat annan fastighet. Överjägmästaren i Smålands distrikt har verkställt förnyad värdering av skogen å ifrågavarande till försäljning avsedda lotter. Med iakttagande av dessa värden

skulle lotterna med följande arealer, däri ej inräknats impediment, åsät-
tas följande saluvärden.

Områdenas namn	Litt. å båda kartorna	A r e a l i h e k t a r				Saluvärde, kronor	
		åker	äng	avrös- nings- jord	summa	summa	därav för växande skog
Huvudgården	D + C	22.345	14.944	21.010	58.299	27,170	5,374
Näset.....	E	2.206	1.110	11.093	15.009	4,367	2,107
Mörkehult	H	3.090	0.922	5.766	9.778	2,367	790
Ekelund eller Ekedal ...	F	0.661	0.520	1.045	2.226	1,018	217
Sjömilla	A + B	1.590	0.500	9.255	11.345	4,929	3,526

Departements-
chefen.

För egen del anser jag, att förevarande försäljningsfråga bör lösas en-
ligt i huvudsak de riktlinjer, som angavos i jordbruksutskottets före-
nämnda utlåtande år 1928. Det i anslutning till dessa riktlinjer nu upp-
rättade förslaget biträdades alltså av mig.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen med-
giva,

att av kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Blötan nr 2 Store-
gård i Södra Sandsjö socken av Kronobergs län må
enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående
försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäl-
jas

dels lotten litt. D + C (huvudgården) och lotten litt.
A + B Sjömilla var för sig enligt 15 § i förordningen
med saluvärden för lotten litt. D + C av 27,170 kronor
och för lotten litt. A + B av 4,930 kronor med tillträ-
desrätt den 14 mars 1933,

dels ock lotterna litt. E Näset, litt. H Mörkehult och
litt. F Ekelund eller Ekedal, med saluvärden av re-
spektive 4,370, 2,370 och 1,020 kronor, jämlikt 9 § and-
ra stycket i förordningen med rätt till hembud för
Emil Svensson å lotten litt. E, för A. Kron å lotten
litt. F och för John A. Gustafsson å lotten litt. H
samt med tillträdesrätt likaledes den 14 mars 1933.

3:o.

Alarp nr 1
och Berg-
stugan nr 1
i Hallands
län.

Den från fastigheterna Alarp 1^a och Bergstugan 1^a under kronoparken
Alarp i Slättåkra socken av Hallands län upplåtna arrendelotten Alarp är
utarrenderad till den 14 mars 1932 mot ett årligt arrende av 1,450 kronor.

Sedan fråga uppstått om försäljning av arrendelotten, har på domän-

styrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hallits i vederbörlig ordning.

Av handlingarna i ärendet, däribland vid uppskattningsförrättningen upprättat instrument och en av distriktslantmätaren Per Svedberg år 1929 upprättad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som omlattar sydvästra delen av Alarpsskiftet under kronoparken Alarp, är belägen invid landsvägen Kvibille—Torup 22 kilometer norr om Halmstad och 10 kilometer nordväst om Oskarsströms municipalsamhälle och järnvägsstation.

Saluområdet, vari ingår lägenheten Björkenholm, omfattar avdelningarna nr 1—55 enligt nämnda karta.

Arealen, däri inbegripna inom saluområdet befintliga allmänna vägar, omfattar 120.49 hektar, därav åker och tomt 42.810 hektar, äng 19.636 hektar samt avrösningsjord 58.044 hektar.

Av avrösningsjorden utgöras omkring 40 hektar av skogsmark och omkring 18 hektar av mossar.

Å egendomen finnas följande kronan tillhöriga byggnader, nämligen boningshus, flygelbyggnad, logbyggnad och stathus med ekonomibyggnad, samtliga i gott skick, hemlighus, sädesmagasin och såghus, i försvarligt skick, samt flygelbyggnad, ladugård, hönshus och källare jämte svinhus, i dåligt skick. Ladugården är oduglig och tarvar nybyggnad. Såghuset är uppfört i två våningar med sag och kvarn. Då drivkraft ej finnes å platsen, torde byggnaden komma att rivras och bortforslas.

Åkerjorden består till större delen av sandmylla på grusbotten. Ängen är i det närmaste värdelös. Skogsmarken är av övervägande god bonitet. Virkesförrådet har uppskattats till 2,446 kubikmeter av huvudsakligen björk och ek.

Egendomens arrendator J. E. Bengtsson har innehaft arrendet sedan den 11 april 1928. Den i saluområdet ingående lägenheten Björkenholm är med en areal av 0.42 hektar och mot en årlig avgäld av 15 kronor genom ett den 11 april 1928 upprättat och av domänstyrelsen den 30 nämnda månad godkänt kontrakt utarrenderat till systrarna Augusta Qvist och Beata Qvist för tiden från och med den 14 mars 1928 så länge någon av dem lever. Systrarna Qvist, som bebott lägenheten under 23 år och äga å densamma befintliga boningshus och uthus, hava förklarat, att de önska kvarbo å lägenheten på nu bestämda villkor och att de icke äro villiga inköpa denna.

Egendomen har i befintligt skick saluvärderats till 45,000 kronor. Arrendevärdet har uppskattats till 1,550 kronor.

Uppskattningsnämnden, som även verkställt värdering för upplåtelse av egendomen under åborätt, har föreslagit, att Alarps huvudgård jämte lägenheten Björkenholm måtte försäljas i en lott med hembuds rätt för nuvarande arrendatorn, vilken på ett mycket förtjänstfullt sätt brukat egendomen. Enligt nämndens mening funnes icke anledning att vid försäljningen föreskriva särskilda villkor angående egendomens användning samt återköpsrätt. Skulle likväl föreskrifter härutinnan anses böra ifrågakomma, borde saluvärdet nedsättas med trettio procent. I försäljningen borde icke ingå i såghuset befintlig sågbänk och stiekhyvel.

Arrendatorn Bengtsson har förklarat sig villig inköpa egendomen till ett pris av 40,000 kronor att betalas under fem år under villkor, att vid avträdandet av egendomen laga av- och tillträdessyn hålles och att arrendatorn

tillerkännes enligt sagda syn uppskattad ersättning för minskade brister å hus och för förbättringar å jord.

Överlantmätaren har ansett, att hinder icke mötte för saluområdets avstyckning till särskild fastighet. I upplåtelseavtalet borde dock intagas bestämmelse, att köparen skulle vara skyldig tåla den reglering av områdets gränser, som vid avstyckningsförrättningen kunde bliva erforderlig, ävensom angående förbehåll om rätt för kronan till nödiga vägar över det upplåtna området.

Jägmästaren och *överjägmästaren* hava tillstyrkt försäljning av området till arrendatorn Bengtsson till av honom erbjudet pris med hänsyn till att efterfrågan å jordbruksegendomar för närvarande vore mycket liten och då, därest egendomen skulle i kronans ägo bibehållas, det bleve ofrånkomligt att bygga ny ladugård, vilket beräknades draga en kostnad av omkring 10,000 kronor. *Jägmästaren* har meddelat, att vid den syn, som hållits vid Bengtssons tillträde av egendomen som arrendator, ingående husröta uppskattats till 7,171 kronor och att Bengtsson under arrendetiden botat en avsevärd del därav samt i övrigt förbättrat jorden.

Med utlåtande den 12 januari 1932 har *domänstyrelsen* underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del anfört följande.

Då egendomen icke vore för kronoparkens skötsel behöflig, finge jämväl styrelsen tillstyrka försäljning av densamma. Av arrendatorn erbjuden köpeskillning syntes styrelsen nöjaktig, och hade styrelsen icke heller något att erinra emot övriga av honom angivna villkor. Ehuru arrendatorn icke vore berättigad till hembud vid egendomens försäljning enligt 1929 års upplåtelsegrunder, syntes han på grund av föreliggande omständigheter dock böra erbjudas inköpa egendomen. Ärendet torde i varje fall ej kunna avgöras utan riksdagens medverkan.

Departement:-
chefen.

Då jag intet har att erinra mot det av domänstyrelsen tillstyrkta försäljningsförslaget, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av fastigheterna Alarp 1^a och Bergstugan 1^a under kronoparken Alarp i Slättåkra socken av Hallands län ifrågavarande område, med en areal — däri inbegripna inom området befintliga allmänna vägar, vilka icke ingå i försäljningen — av omkring 120.49 hektar och omfattande avdelningarna nr 1—55 enligt den i ärendet företedda av distriktslantmätaren Per Svedberg år 1929 upprättade kartan, må med ett saluvärde av 40,000 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för J. E. Bengtsson, att tillträdas den 14 mars 1933 samt under villkor i övrigt, att köpeskillningen erlägges enligt bestämmelserna i 21 § och 22 § B) sagda förordning, att köparen är skyldig respektera gällande avtal om upplåtelse av lägenheten Björken-

holm, att i köpet icke inga i såghuset befintlig sågbänk och stickhyvel och ej heller å egendomen befintliga, enskilda tillhöriga hus och anläggningar, att köparen är skyldig tåla de jämkningar i områdets gränser och eljest, vilka kunna komma att bestämmas vid områdets avstyckning, att kronan förbehålles rätt till nödiga vägar över området, samt att området överlåtes i det skick, vari det vid tillträdet befinnes.

4:o.

Den från fastigheterna Kulla 1¹ och Givastorp 1¹ under kronoparken Alarp i Slättåkra socken av Hallands län upplåtna arrendelotten Kulla är utarrenderad till den 14 mars 1933 mot ett årligt arrende av 225 kronor.

Kulla nr 1
och Givastorp
nr 1 i Hal-
lands län.

Sedan fråga uppstått om försäljning av arrendelotten, har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning.

Av handlingarna i ärendet, däribland vid uppskattningsförrättningen upprättat instrument och en av distriktslantmätaren Per Svedberg år 1929 upprättad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen omfattar södra delen av Kulla-Givastorpskiftet under kronoparken Alarp. Den är belägen 20 kilometer norr om Halmstad och 6 kilometer nordväst om Oskarsströms municipalsamhälle och järnvägsstation.

Saluområdet omfattar en areal av omkring 32.64 hektar, därav 7.142 hektar tomt och åker, 2.296 hektar äng och 23.202 hektar avrösningsjord.

Av avrösningsjorden utgöras omkring 10 hektar av skogsmark och återstående del av mossmark.

Å egendomen finnas boningshus, ladugård, sädeslada och svinhus, samtliga tillhöriga kronan. Byggnaderna äro i gott skick.

Akerjorden utgöres av grusjord och djup mossjord i ungefär lika omfattning. Såsom äng redovisade områden bestå av glest skogbeväxta hagmarker. Skogsmarken är beväxt med plantskog.

Egendomens arrendator Göran Johansson, som innehåft arrendet sedan den 14 mars 1929, har under arrendetiden väl hävdadt egendomen. Han har dessutom före kronans förvärfv av egendomen under flera år bebott densamma samt därvid varit anställd i dåvarande ägarens tjänst.

Saluvärdet har uppskattats till 7,500 kronor. Arrendevärdet har beräknats utgöra 350 kronor.

Uppskattningsnämnden, som även verkställt värdering för upplåtelse av egendomen under åborätt, har föreslagit, att egendomen måtte försäljas med hembuds rätt för nuvarande arrendatorn. Enligt nämndens mening funnes icke anledning att vid försäljningen föreskriva särskilda villkor angående egendomens användning samt återköpsrätt. Skulle likväl föreskrifter härutinnan anses böra ifrågakomma, borde saluvärdet nedsättas med trettio procent.

Arrendatorn Johansson har förklarat sig önska förvärva egendomen med äganderätt. Han är dock icke villig att betala högre pris än 6,500 kronor.

Överlantmätaren har ansett, att hinder icke mötte för saluområdets avstyckning till särskild fastighet. Vid avstyckningsförrättningen borde stamfastigheterna tillgodoses med nödig vägrätt över området.

Jägmästaren och *överjägmästaren* hava tillstyrkt försäljning av området till av arrendatorn erbjudet pris.

Med utlåtande den 12 januari 1932 har *domänstyrelsen* underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del anfört följande.

Jämväl styrelsen tillstyrkte försäljningen, då egendomen icke vore behörlig för kronoparkens skötsel. Styrelsen ansåge, att det av arrendatorn erbjudna priset borde godtagas. Arrendatorn hade emellertid icke rätt till hembud enligt 1929 års upplåtelsegrunder. Men då arrendatorn, som endast kort tid innehaft arrendet, tidigare bebott egendomen och under arrendetiden väl hävdad denna, samt då vid utbud av egendomen högre pris icke torde kunna erhållas än det av arrendatorn erbjudna, förordade styrelsen likväl, att arrendatorn medgäves hembuds rätt vid försäljningen. Ärendet torde därför böra underställas riksdagens prövning.

Departements-
chefen.

Även jag biträder försäljningsförslaget, sådant det blivit av domänstyrelsen förordat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av fastigheterna Kulla 1¹ och Givastorp 1¹ under kronoparken Alarp i Slättåkra socken av Hallands län ifrågavarande område, omfattande omkring 32.64 hektar och närmare angivet å en i ärendet företedd av distriktslantmätaren Per Svedberg år 1929 upprättad karta, må med ett saluvärde av 6,500 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för Göran Johansson, att tillträdas den 14 mars 1933, samt under villkor i övrigt, att köparen är skyldig tåla de jämkningar beträffande området och dess gränser, vilka kunna komma att bestämmas vid dettas avstyckning, att kronan förbehålles rätt till nödiga vägar över området, samt att detta överlåtes i det skick, vari det vid tillträdet befinnes.

5:o.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Smälteryd nr 1 med underlydande lägenheten Stenliden nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lillegård nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lunnegård nr 6 och $\frac{1}{4}$ mantal Sätila Backegård nr 8 med underlydande lägenheten Sätet Lilla nr 1 i Sätila socken av Älvsborgs län har genom domänstyrelsens den 30 september 1908 utfärdade kontrakt varit upplåten på arrende till den 14 mars 1929 mot en årlig avgäld av 750 kronor. Från sistnämnda tidpunkt har egendomen sedermera i avvaktan på lösningen av frågan om dess framtida disposition utarrenderats till den 14 mars 1932 mot enahanda avgäld.

*Smälteryd
nr 1 m. m. i
Älvsborgs län.*

Uppskattningsförrättning har verkställts å egendomen under år 1926, varefter förnyad uppskattning å vissa områden verkställts år 1929. Av de vid förrättningarna förda instrumenten med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Stig Svinhufvud år 1925 upprättad karta med beskrivning över egendomen samt instrument över skogsvärderingen, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 40 kilometer från Borås, 23 kilometer från Skene och 15 kilometer från Rävlanda järnvägsstationer, omfattar en areal av 576.864 hektar, därav 43.164 hektar tomt och åker, 7.525 hektar äng, 513.546 hektar skogsmark och 12.629 hektar impediment.

Åkerjorden består av mullblandad sandjord på sandbotten och torvartad jord på lerblandad sandbotten.

Byggnaderna å huvudgården äro tillräckliga och i gott stånd.

Fjärås kraftaktiebolag och Sätila elektriska distributionsförening u. p. a. hava jämlikt Kungl. Maj:ts resolutioner den 11 november 1921 erhållit tillstånd att över egendomen framdraga elektriska ledningar.

Å egendomen finnas bebyggda lägenheterna Hönsekärr nr 1, Hönsekärr nr 2, Kröseliden, Högekulle, Malid, Kågsberg, Tokaslätt och Klämman, den sistnämnda upplåten till kronojägareboställe.

Hönsekärr nr 1 brukas av Alexander Olsson, Hönsekärr nr 2 av Andin Karlsson, Malid av Johan Petter Pettersson och Tokaslätt av August Johansson. Samtliga här nämnda lägenhetshavare hava brukat sina lägenheter mera än tio år.

Lägenheten Kågsberg, som enligt 1926 års uppskattningsinstrument innehaves av David Olsson, brukas numera under huvudgården, vars arrendator är Sätila kommun.

I samma uppskattningsinstrument såsom brukare sedan mer än tio år av lägenheterna Kröseliden och Högekulle uppgivna Carolina Börjesson och Charlotta Magnusson hava numera överlåtit sina lägenheter, Carolina Börjesson till sin son Karl Bengtsson och Charlotta Magnusson till sin måg Karl Eriksson.

Byggnaderna å lägenheterna Hönsekärr nr 1, Hönsekärr nr 2, Malid, Kröseliden och Högekulle ägas numera av respektive innehavare. Husen å lägenheten Tokaslätt ävensom å lägenheten Kågsberg ägas av Sätila kummun.

Av egendomen arrenderar förre folkskolläraren Elof Strandberg ett obyggt mindre område, motsvarande ägofiguurerna nr 286 och 287 å kartan

samt angränsande en av Strandberg förut från egendomen inköpt, bebyggd bostadslägenhet.

Vid 1926 års uppskattningsförrättning anhöllo dåvarande lägenhetshavarna ävensom förre folkskolläraren Strandberg hos uppskattningsmännen att få inköpa de områden, de hade under bruk. Sättila sparbank uttalade därjämte för uppskattningsmännen önskemålet att från egendomen få förvärva mark för uppförande av sparbanksbyggnad.

Uppskattningsnämnden förordade försäljning av lägenheterna Hönsekärr nr 1, Hönsekärr nr 2, Kröseliden, Högekulle, Malid och Kågsberg. Nämnden ansåg sig dessutom böra i anledning av till nämnden från flera håll ingångna förfrågningar rörande förvärv av byggnadstomter föreslå, att ett i närheten av Sättila kyrka beläget område av egendomen, motsvarande å kartan angivna ägofigurerna nr 278, 279, 286 och 287, skulle upplåtas för sadant ändamål samt uppstyckas i åtta bostadstomter. Härigenom skulle enligt nämndens mening även möjlighet kunna beredas sparbanken att genom inköp av en eller flera tomter lösa sin byggnadsfråga. Förre folkskolläraren Strandbergs anhållan att få inköpa det av honom arrenderade området liksom även framställningen från innehavaren av lägenheten Tokaslätt att få förvärva denna lägenhet förordades däremot icke av uppskattningsnämnden. Försäljningslotternas gränser utmärktes å kartan med blå och bruna streckade linjer. De av uppskattningsnämnden lotterna åsatta saluvärdena framgingo av uppskattningsinstrumentet.

Länsstyrelsen liksom *kronojordstyckningssakkunniga* biträdde uppskattningsnämndens dispositionsförslag.

Vid den av *överlantmätaren* ur lantmåteriteknisk synpunkt verkställda granskningen befunnos emellertid de lotterna Hönsekärr nr 1, Hönsekärr nr 2 och Malid tilldelade skogsarealerna för små, för att avstyckning av lotterna skulle kunna tillåtas. Utökning av ifrågavarande lotters skogsmark föreslogs därför av överlantmätaren. Av honom tillagda områden utmärktes å kartan med heldragna blyertslinjer.

Ny uppskattningsförrättning blev genom denna av överlantmätaren vidtagna ändring nödvändig ifråga om nyssnämnda lotter, och verkställdes denna nya saluvärdering såsom förut nämnts under år 1929. Ny skogsvärdering har även skett i fråga om lotterna Kröselid, Högekulle och Kågsberg under år 1930.

Samtliga försäljningslotters definitiva gränser hava å kartan inlagts med krita. Arealer och slutliga saluvärden framgå av följande tabell, i vilken jämväl angivits lägenheternas nuvarande innehavare.

Föreskrifter om särskilda villkor för lotternas användning hava icke av uppskattningsmännen befunnits nödiga, liksom icke heller ansetts erforderligt att stadga rätt för kronan till eventuella återköp. För den händelse Kungl. Maj:t skulle finna sådant stadgande om återköpsrätt nödvändigt, har reducering av saluvärde för sådant fall icke ansetts påkallad. Vid försäljning av jordbrukslägenheterna skulle kronan tillförsäkras rätt till obehindrad transport av virke över lägenheterna.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot föreliggande försäljningsförslag. I avgivet utlåtande har dock överjägmästaren hemställt, att, utöver vad uppskattningsmännen beträffande kronans rätt till fri virkestransport föreslagit, i blivande köpekontrakt om en del av lägenheterna jämväl måtte inryckas stadgande om rätt för kronan att mot

Lägenhetens namn samt tomtnummer å kartan	Innehavarens namn	Ägofigurer å kartan	Areal i hektar				Saluvärde i kronor	
			tomt och åker	äng och odlingsmark	avrösningsjord	summa	summa	därav för växande skog
Hönsekärr nr 1	Alexander Olsson	av 1, av 16, 17—43, av 81, av 82, av 195	1.515	0.045	7.549	9.169	3,100	2,050: —
Hönsekärr nr 2	Andin Karlsson	av 16, av 81, av 82, 83—89, av 195, av 196	1.130	0.136	2.884	4.150	1,900	1,150: —
Kröseliden.....	Karl Bengtsson	av 1, 2—15	0.546	0.040	3.341	3.927	1,775	1,323: 82
Högekulle.....	Karl Eriksson	av 1, av 226, 44—80, 227 a—241	1.223	0.460	7.526	9.209	1,770	769: 27
Malid.....	J. P. Pettersson	242—255, 310—336, av 337	2.162	0.217	3.800	6,179	1,860	560: —
Kågsberg.....	Sättila kommun	256—267, 297—309	1.253	0.305	5.769	7.327	1,135	135: 46
tomt nr I.....	obebyggd	av 287	0.215	—	—	0,215	500	—
» » H.....	»	av 287	0.215	—	—	0,215	500	—
» » HI.....	»	av 286	0.272	—	—	0,272	650	—
» » IV.....	»	av 286	0.273	—	—	0,273	550	—
» » V.....	»	av 279	0.252	—	—	0,252	600	—
» » VI.....	»	av 279	0.252	—	—	0,252	600	—
» » VII.....	»	av 279	0.254	—	—	0,254	500	—
» » VIII.....	»	278	0.125	—	—	0,125	380	—

viss köpeskilling få disponera mark, som kunde erfordras för eventuell nyanläggning eller omläggning av väg till det i statens ägo kvarvarande skogsskiftet.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 3 februari 1932 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid meddelat, att styrelsen gått i författning om egendomens skötsel intill den 14 mars 1933. För egen del har domänstyrelsen vidare anfört:

Styrelsen biträdde för egen del försäljningsförslaget. Lotterna borde med arealer och till saluvärden, som i tabellen angäves, upplåtas med full och oinskränkt äganderätt.

Hembuds rätt borde därvid tillerkännas Alexander Olsson till lotten Hönsekärr nr 1, Andin Karlsson till lotten Hönsekärr nr 2, Karl Bengtsson till lotten Kröseliden och Karl Eriksson till lotten Högekulle.

Samtliga förenämnda lägenhetshavare hade i skrivelser till styrelsen förklarat sig vilja till åsatta saluvärden förvärva respektive lotter.

Lotten Malid ansåge styrelsen böra försäljas under hand. Hembudsberättigade innehavaren Johan Petter Pettersson hade på förfrågan visserligen förklarat sig vilja förvärva lotten men till en till 1,000 kronor nedsatt köpeskilling. Med hänsyn till övriga lägenhetshavare, vilka god-

tagit respektive lotter åsatta saluvärden, hade styrelsen funnit sig icke kunna medgiva en sådan nedsättning.

Lotten Kågsberg, som innehafts av David Olsson och numera brukades av Sätila kommun, borde enligt styrelsens mening försäljas till kommunen, vilken även i skrivelse till styrelsen förklarar sig vilja förvärva densamma till det saluvärde, som lotten åsatts.

Vad beträffade de till försäljning föreslagna bostadstomterna borde dessa med undantag av tomterna nr V, VI och VII, vilka lämpligen borde försäljas till Sätila sparbank, upplåtas under hand; och meddelade styrelsen i detta sammanhang, att kronoegendomens arrendator redan under år 1930 med styrelsens medgivande för sin arrendetid med nyttjanderätt till sparbanken upplåtit ett område av egendomen, som motsvarade tomterna nr V, VI och VII. Sparbanken, som å detta område börjat uppföra nybyggnad, hade anhållit att till åsatta saluvärden få förvärva dessa lotter.

Departements-
chefen.

Det av domänstyrelsen sålunda framlagda försäljningsförslaget finner jag mig kunna biträda.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Smälteryd nr 1 med lägenheten Stenliden nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lillegård nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lunnegård nr 6 och $\frac{1}{4}$ mantal Sätila Backegård nr 8 med lägenheten Sätet Lilla nr 1 i Sätila socken av Älvsborgs län må med tillträdesrätt den 14 mars 1933 försäljas,

dels jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.,

ej mindre lotterna Hönsekärr nr 1, Hönsekärr nr 2, Kröseliden och Högekulle med saluvärden av respektive 3,100, 1,900, 1,775 och 1,770 kronor med hembuds rätt enligt 9 § i nämnda förordning för Alexander Olsson till lotten Hönsekärr nr 1, Andin Karlsson till lotten Hönsekärr nr 2, Karl Bengtsson till lotten Kröseliden och Karl Eriksson till lotten Högekulle,

än även lotten Malid samt bostadstomterna I—IV och VIII var för sig enligt 13 § i samma förordning med saluvärden av respektive 1,860, 500, 500, 650, 550 och 380 kronor,

dels ock lotten Kågsberg till Sätila kommun mot en köpeskilling av 1,135 kronor och bostadstomterna V, VI och VII mot en köpeskilling av tillhopa 1,700 kronor till Sätila sparbank, under villkor att köpeskillin garna vid tillträdet kontant erläggas till länsstyrelsen

i länet, som har att utfärda köpebrev, samt att köpare skola svara för sistberörda lott och tomtområden efter tillträdet åvilande onera och utskylder samt vidkännas kostnader för lagfarter och övriga med köpen för- enade utgifter;

med iakttagande av beträffande samtliga försäljningslotter, att lotterna överlätas i det skick, vari de på grund av bestämmelserna i nu om egendomen gällande arrendekontrakt skola av arrendatorn avlämnas, samt att inga byggnader ingå i försäljningarna; beträffande samtliga jordbrukslotter, att kronan förbehålles att avgiftsfritt över lotterna transportera virke samt vid eventuell behövlig nyanläggning eller omläggning av över lotterna förande väg härför disponera erforderlig mark; samt beträffande de jordbrukslotter och bostadstomter, som beröras av de utav Fjärås kraftaktiebolag och Sätilla elektriska distributionsförening u. p. a. jämlikt Kungl. Maj:ts resolutioner den 11 november 1921 framdragna elektriska ledningar, att köpare tillförbindas att respektera den kraftaktiebolaget och distributionsföreningen tillkommande rätten att hava ledningarna kvarstående.

6:o.

Kronoegendomen 1 mantal Kastensbol nr 1 i Långseruds socken av Värmlands län är till den del, den icke är ställd under skogsstaten, utarrenderad intill den 14 mars 1932. Årlig avgäld har från den 4 augusti 1922 till den 14 mars 1930 utgått med 1,380 kronor, men har domänstyrelsen från sistnämnda dag nödgats upplåta egendomen för skötsel och vård mot en årlig avgäld av 300 kronor.

*Kastensbol
nr 1 i Värmlands län.*

Å arrendelotten har hållits uppskattning under år 1927. Av det över förrättningen uppgjorda instrumentet med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Hj. Hjelmström år 1926 över egendomen upprättad karta med beskrivningar, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 40 kilometer från Ämål, 32 kilometer från Säffle köping och 13 kilometer från Nysätters lastageplats vid Byälven, innehåller i sin helhet en areal av 319.674 hektar, därav 49.191 hektar tomt och åker, 41.671 hektar ängsmark samt 228.812 hektar avrösningsjord. Arrendelotten omfattar 37.7940 hektar åker och tomt, 27.4090 hektar äng samt omkring 50 hektar skogsmark.

Åkerjorden består till cirka tre fjärdedelar av lermylla på lerbotten och till en fjärdedel av mossodling, som är beroende av sjön Aspens vattenstånd.

Åbyggnaderna äro nöjaktiga.

Kohlsätters kraftaktiebolag har jämlikt Kungl. Maj:ts resolutioner den 14 juni 1929 och den 11 juli 1930 medgivits rätt att över egendomen framdraga elektriska kraftledningar.

Å den utarrenderade delen av egendomen finnas två torp, Nykullen eller Norra Kullen samt Marielund eller Hålan, båda bebyggda med kronan tillhöriga hus. Dessutom har å egendomen förut funnits en med arrendatorns hus bebyggd lägenhet, benämnd Södra Kullen. Berörda lägenhet brukas numera under huvudgården, och byggnaderna å densamma äro nedrivna. Torpet Nykullen eller Norra Kullen innehaves sedan 12 år av Gustaf Karlsson, medan torpet Marielund eller Hålan för närvarande står obebot och sedan flera år obrukat.

Kronojordstyckningsakkunniga hava föreslagit försäljning av egendomens jordbruk i följande fem lotter: torpet Marielund eller Hålan, torpet Nykullen eller Norra Kullen, förutvarande lägenheten Södra Kullen, ett område invid den så kallade Årängen, bebyggt med en kronan tillhörig arbetarebostad, samt huvudgården.

Uppskattningsmännen hava likaledes föreslagit försäljning av arrendelotten uppdelad i förenämnda fem lotter. Egendomen i övrigt eller egendomens under skogsstaten ställda utmark med därå varande torpen Belsingetorpet, Baggetorpet samt Knipan skulle avsättas till kronopark. Efter förslag av jägmästaren hava uppskattningsmännen å det till Södra Kullen hörande området avsatt en virkesupplagsplats invid sjön Aspen om 0.15 hektar. Vid försäljning av Södra Kullen hava uppskattningsmännen förordat nämnda upplagsplats undantagande.

På grund av de förändrade förhållanden inom jordbruket, som inträtt sedan förrättningen verkstälts, har domänstyrelsen föranstaltat om ny saluvärdering å egendomen under åren 1930 och 1931. Därvid hava uppskattningsmännen föreslagit, att den obebyggda lotten Södra Kullen skulle sammanslås med huvudgården till en försäljningslott, eller alternativt att huvudgården och Södra Kullen skulle försälas var för sig.

Vid prövning huruvida de föreslagna försäljningslotterna uppfyllde de i jorddelningslagen fastställda fordringar för avstyckning, har *överlantmästaren* i länet anført, att den lotterna tilldelade skogsmarken visat sig besträffande tre av lotterna icke vara tillräcklig.

På grund härav hava *uppskattningsmännen* verkställt rättelse i lotternas skogsarealer, liksom omvärdering av desamma. Med iakttagande härav hava försäljningslotterna med följande arealer åsatts de arrende- och saluvärden, som framgå av efterföljande tabell.

I den för lotten nr II angivna arealen är ej det till virkesupplagsplats föreslagna området om 0.15 hektar inräknat.

Nuvarande arrendatorerna av egendomen, Anders och Alfred Olsson, hava innehaft arrendet endast sedan år 1930 och äro följaktligen icke hembudsberättigade vid gårdens försäljning. Uppskattningsmännen hava därför föreslagit, att huvudgården, vare sig den försäljes enligt alternativ A eller B, måtte upplåtas enligt bestämmelserna i 15 § förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

Innehavaren av torpet Nykullen eller Norra Kullen, motsvarande försäljningslotten nr IV, Gustaf Karlsson, vilken innehaft torpet sedan 12 år och under denna tid väl hävdadt detsamma, har av uppskattningsmännen föreslagits till erhållande av hembuds rätt vid torpets försäljning. Karlsson har förklarat sig villig att till åsatt saluvärde inköpa torpet. Övriga försälj-

Lottens nummer och namn	Ågofigur å kartan	A r e a l i h e k t a r				Arren- devär- de kronor	Saluvärde kronor		
		tomt och åker	äng	avrös- nings- jord	summa		summa	därav för växan- de skog	
<i>Alternativ A.</i>									
Lotten nr I, huvudgården.....	298—447, 490—512, av 513, av 524, 571, av 572, del av skogsmarken	22.411	12.522	27.624	62.557	650	26.400	9,000	
Lotten nr II, Södra Kullen	av 513, av 514, 515—523, av 524, 525—570, av 572, del av skogsmarken	9.238	3.352	12.420	25.010	230	7,800	3,900	
<i>Alternativ B.</i>									
Lotten nr I och II, huvudgården och Södra Kullen ...	298—447, 490—512, av 513, av 514, 515—572, del av skogsmarken	31.649	15.874	40.044	87.567	900	37,100	12,900	
Lotten nr III, Marielund	573—595, 597—616, 618, 620—626, del av skogsmarken	2.247	0.831	9.872	12.970	70	5,150	3,000	
Lotten nr IV, Nykullen	449 a—489, del av skogsmarken	1.751	1.584	9.153	12.488	75	6,800	4,200	
Lotten nr V, Årängen	152—296	2.147	9.100	11.480	22.727	100	2,550	450	

ningslotter, till vilka inga hembudsberättigade finnas, borde, enligt uppskattningsmännen, utbudas under hand enligt bestämmelserna i 13 § i berörda förordning. Till lotterna nr III och V hava spekulanter anmält sig, vilka till åsatta saluvärden önska förvärva lotterna.

Några särskilda villkor för lotternas försäljning hava uppskattningsmännen icke föreslagit. Ej heller har föreskrift om återköpsrätt för kronan vid upplåtelse av någon styckningslott befunnits erforderlig. För den hän-delse att dylik rätt likväl skulle anses lämplig vid upplåtelse av någon lott, borde lotten åsatt saluvärde nedsättas med femton procent.

Med skrivelse den 4 december 1931 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid på av uppskattningsmännen anförda skäl tillstyrkt försäljningsförslaget enligt alternativ B. Huvudgården och Södra Kullen borde alltså försäljas såsom en lott. Mot de åsatta saluvärdena hade styrelsen icke något att erinra. Styrelsen hade låtit föranstalta om egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1933.

Mot det av domänstyrelsen sålunda tillstyrkta försäljningsförslaget har *Departement-
chefen*.

Frågan om dispositionen efter den 14 mars 1933 av den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen torde avgöras av Kungl. Maj:t, sedan riksdagen beslutat i försäljningsfrågan.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen 1 mantal Kastensbol nr 1 i Långseruds socken av Värmlands län må enligt bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas

lotten I + II enligt 15 § i nämnda förordning med ett saluvärde av 37,100 kronor,

lotterna III och V var för sig enligt 13 § i samma förordning med saluvärden av 5,150 kronor respektive 2,550 kronor,

lotten IV enligt 9 § i förordningen med ett saluvärde av 6,800 kronor och med hembuds rätt för Gustaf Karlsson,

med iakttagande beträffande lotten I + II, att förenämnda till virkesupplagsplats föreslagna område om 0.15 hektar icke ingår i försäljningen samt att förbehåll göres om rätt för kronan till fri väg till upplagsplatsen, samt beträffande samtliga lotter, att de överlåtas i befintligt skick, samt att köpare skall förbinda sig att respektera den, jämlikt Kungl. Maj:ts resolutioner den 14 juni 1929 och den 11 juli 1930, Kohlsäters kraftaktiebolag medgivna rätten att hava elektriska högspänningsledningar framdragna över egendomen, i den mån dessa ledningar beröra de särskilda styckningslotterna.

7:o.

Norra
Kocklanda
nr 1 i Värmlands
län.

Kronoegendomen 1 mantal Norra Kocklanda nr 1 i Bro socken av Värmlands län var upplåten å arrende till den 14 mars 1928 mot en årlig avgäld av 1,900 kronor. Från sistnämnda tidpunkt har egendomen utarrenderats till den 14 mars 1932 mot en årlig avgäld av 600 kronor.

Å egendomen hölls arrendeuppskattning under år 1925. Av det överförrättningen upprättade instrumentet med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren O. A. Bergström år 1924 kopierad och kompletterad karta över egendomen jämte beskrivningar, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 11 kilometer från Säffle köping och 2.5 kilometer från Värmlandsbro station, innehåller en areal av 164.067 hektar, därav 60.07 hektar tomt och åker, 2.238 hektar äng och odlingsmark samt 101.699 hektar avrösningsjord.

Åkerjorden består av lera, ler- och sandmylla samt något mulldjord.

Av egendomens åbyggnader äro boningshus och ladugård användbara, arbetarebostad och magasin dåliga, stall samt lador och loge fallfärdiga.

Jämlikt Kungl. Maj:ts resolutioner den 3 december 1920 och den 23 september 1921 hava Huggenäs och Bro elektriska distributionsförening u. p. a. samt vattenfallsstyrelsen berättigats att över egendomen framdraga elektriska kraftledningar.

Torp eller lägenheter finnas för närvarande ej vid egendomen. Förut har vid egendomen funnits en lägenhet Enrönningen och ett torp Grindstugan. Enrönningen är numera till hälften lagd under huvudgården och till hälften under skogsstaten. Å den av skogsstaten brukade delen äro de kvarvarande byggnaderna, nämligen en lada och en mindre bod, belägna. Torpet Grindstugan, numera övergivet, är bebyggt med en i dåligt skick befintligt stuga.

Vid 1925 års uppskattningsförrättning föreslogo uppskattningsmännen, att egendomen i sin helhet ånyo skulle utarrenderas.

Kronojordstyckningssakkunniga hava under år 1926 besiktigat egendomen samt därvid föreslagit, med hänsyn till åbyggnadernas mindre goda beskaffenhet, att egendomen skulle uppdelas i tre försäljningslotter och en kronoparkslott, nämligen torpet Grindstugan, å kartan betecknat med lotten nr II, ett obebyggt område, å kartan betecknat med lotten nr III, omfattande en del av huvudgården och södra delen av lägenheten Enrönningen om inalles 15 hektar åker, huvudgården i övrigt, å kartan betecknad med lotten nr I, samt egendomens återstående del, avsedd till kronopark. Med anledning av detta förslag lät domänstyrelsen föranstalta om ny uppskattningsförrättning vid egendomen under år 1927, därvid uppskattningsmännen biträdde kronojordstyckningssakkunnigas förslag.

På grund av de förändrade förhållanden inom jordbruket, som inträtt efter sistnämnda uppskattningsförrättning, har domänstyrelsen under år 1931 låtit föranstalta om ny värdering av egendomen.

Av det instrument, som i anledning därav upprättats, framgår, att *uppskattningsmännen* framlagt två alternativa förslag till egendomens disposition, nämligen alternativ I, motsvarande det av kronojordstyckningssakkunniga år 1926 framlagda förslaget, samt alternativ II, enligt vilket samtliga tre försäljningslotter skulle sammanslås till en gemensam försäljningslott. Uppskattningsmännen hava förordat alternativ II, enär det, under nu rådande förhållanden inom jordbruket, vore, enligt uppskattningsmännens åsikt, föga troligt, att de till försäljning föreslagna obebyggda lotterna kunde finna köpare.

Vederbörande jägmästare har förklarar sig anse, att, därest huvudgården skulle försälas enligt alternativ II, den försäljningslotten tilldelade skogsarealen borde i någon mån reduceras.

Överjägmästaren har icke ansett nödvändigt att reducera skogsarealen i händelse av huvudgårdens försäljning enligt alternativ II. Skulle dock en dylik reduktion anses lämplig, har överjägmästaren, för undvikande av olämpliga gränser, föreslagit en minskning av skogsarealen med ett område, å kartan utmärkt med röda linjerna a-b-c-d. Beträffande det av

jägmästaren skogen åsatta värdet har överjägmästaren föreslagit en minskning av detsamma med 15 procent.

De olika försäljningslotterna hava med av uppskattningsmännen föreslagna arealer och med av överjägmästaren reducerade skogsvärden åsatts följande arrende- och saluvärden.

Försäljningslott	Areal i hektar				Arrendevärde i kronor	Saluvärde i kronor	
	tomt och åker	ängsmark	avrösningsjord	summa		summa	däraf för växande skog
Lott nr I huvudgården	32.8	1.305	20.529	54.634	750	22,250	5,712
» » II Grindstugan	9.597	0.751	9.222	19.57	200	6,540	3,528
» » III	14.662	0.083	14.866	29.611	260	8,150	4,471
Samtliga lotter I, II, III enligt alternativ II ...	57.059	2.139	46.117	105.315	1,270	37,000	13,711

Några särskilda villkor för lotternas användning hava uppskattningsmännen icke föreslagit. Ej heller har föreskrift om återköpsrätt för kronan vid upplåtelse av någon försäljningslott av uppskattningsmännen befunnits erforderlig. I händelse av förbehåll om återköpsrätt hava uppskattningsmännen föreslagit en nedsättning i respektive saluvärden med 15 procent.

Överlantmätaren har meddelat, att från lantmäteriteknisk synpunkt intet hinder föreläge för lotternas avstyckning.

Egendomens nuvarande arrendator, Aug. Andersson, vilken innehaft arrendet av egendomen sedan år 1909 och under tiden väl hävdad densamma, har förklarat sig önska inköpa huvudgården enligt alternativ II till det åsatta saluvärdet. Uppskattningsmännen hava förordat arrendatorn Andersson till erhållande av hembud vid huvudgårdens försäljning enligt 9 § första stycket i förordningen den 6 juni 1929 angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

Med skrivelse den 11 januari 1932 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid för egen del anfört följande.

Styrelsen förordade på de av uppskattningsmännen anförda skäl huvudgårdens försäljning enligt alternativ II med hembuds rätt för nuvarande arrendatorn Aug. Andersson. Lika med överjägmästaren ansåge styrelsen någon reducering av skogsarealen ej erforderlig vid huvudgårdens försäljning i en lott. Mot de åsatta saluvärdena hade styrelsen, efter den av överjägmästaren företagna reduceringen av skogsvärdena, ej något att erinra. Ett å ägofiguren nr 170 å kartan beläget grustag om ungefär 1.5 hektar borde för allmänt behov undantagas vid försäljningen. Styrelsen hade låtit föranstalta om egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1933.

*Departements-
chefen.*

Domänstyrelsens sålunda framlagda förslag till egendomens disposition finner jag mig kunna biträda.

Frågan om dispositionen efter den 14 mars 1933 av den i kronans ägo kvarvarande delen av kronoegendomen torde framdeles, då riksdagens

beslut i försäljningsfrågan föreligger, få underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen 1 mantal Norra Kocklanda nr 1 i Bro socken av Värmlands län huvudgården med en areal av omkring 105,315 hektar — med undantag av det å ägofiguren nr 170 belägna grustaget — må med ett saluvärde av 37,000 kronor och med tillträdesrätt för köparen den 14 mars 1933 försäljas enligt bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Aug. Andersson samt med förbehåll om rätt för kronan till fri väg över egendomen dels till återstående del av lägenheten Enrönningen och dels till därtill belägna skogsmarken, skolande köparen respektera den Huggenäs och Bro elektriska distributionsförening u. p. a. och vattenfallsstyrelsen jämlikt resolutioner den 3 december 1920 och den 23 september 1921 medgivna rätten att hava elektriska högsämningsledningar framdragna över egendomen.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt uti de under 1:0—7:0 här ovan antecknade ärenden.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Allan Tigerschiöld.